NN 128/2017 (21.12.2017.), Pravilnik o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda

HRVATSKA AGENCIJA ZA NADZOR FINANCIJSKIH USLUGA

2924

Na temelju odredbi članaka 63. stavak 1. točke 2., članka 108. stavka 4., članka 111. stavaka 11., 12. i 13. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (»Narodne novine«, broj 19/2014 i 93/2015) Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: Agencija) na sjednici Upravnog vijeća održanoj 15. prosinca 2017. godine donosi

PRAVILNIK

O UTVRĐIVANJU NETO VRIJEDNOSTI IMOVINE I VRIJEDNOSTI OBRAČUNSKE JEDINICE OBVEZNOG MIROVINSKOG FONDA

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim Pravilnikom uređuje se:

a) utvrđivanje neto vrijednosti imovine obveznog mirovinskog fonda (dalje: mirovinski fond) i vrijednosti obračunske jedinice mirovinskog fonda,

b) osnovica za izračun naknade za upravljanje i naknade depozitaru,

c) način i rokovi u kojima depozitar izvještava Agenciju o izračunu neto vrijednosti imovine mirovinskog fonda i vrijednosti obračunske jedinice mirovinskog fonda,

d) način i rokovi u kojima mirovinsko društvo izvještava Središnji registar osiguranika o vrijednosti obračunske jedinice mirovinskog fonda,

e) postupanje mirovinskog društva u slučaju da izračun i kontrola neto vrijednosti imovine mirovinskog fonda nije izvršena u propisanom roku.

Utvrđivanje neto vrijednosti imovine mirovinskog fonda

Članak 2.

(1) Ukupnu imovinu mirovinskog fonda za dan vrednovanja čini zbroj vrijednosti svih vrsta imovine mirovinskog fonda.

(2) Neto vrijednost imovine mirovinskog fonda je vrijednost ukupne imovine umanjena za obveze mirovinskog fonda.

(3) Obveze mirovinskog fonda mogu biti obveze s osnove:

a) ulaganja imovine mirovinskog fonda,

b) dodjeljivanja obračunskih jedinica i promjene članstva u mirovinskom fondu te zatvaranja osobnih računa,

c) naknada za upravljanje mirovinskom društvu,

d) naknada depozitaru te

e) ostalih obveza za nepodmirene troškove sukladno članku 87. stavku 1. točki 3. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (»Narodne novine«, broj 19/2014 i 93/2015, dalje: Zakon).

Izračun broja obračunskih jedinica

Članak 3.

(1) Središnji registar osiguranika dužan je prilikom izračuna broja obračunskih jedinica:

a) dodijeliti obračunske jedinice na osobne račune članova mirovinskog fonda s osnove uplaćenih sredstava doprinosa i prenesenih sredstava iz drugih fondova s osnove prijelaza članova drugih mirovinskih fondova u mirovinski fond po vrijednosti obračunske jedinice za dan primljenih sredstava,

b) umanjiti broj obračunskih jedinica na osobnim računima članova mirovinskog fonda za iznos s osnove promjene članstva u mirovinskom fondu u druge mirovinske fondove te postupka zatvaranja osobnih računa (isplate mirovina, smrti člana), izračunatog na temelju vrijednosti obračunske jedinice za zadnji dan članstva.

(2) Mirovinsko društvo i depozitar dužni su za svaki dan vrednovanja uskladiti broj obračunskih jedinica mirovinskog fonda sa Središnjim registrom osiguranika.

Utvrđivanje vrijednosti obračunske jedinice mirovinskog fonda

Članak 4.

(1) Prilikom utvrđivanja neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice mirovinskog fonda mirovinsko društvo dužno je:

a) izračunati vrijednost ukupne imovine i ukupnih obveza mirovinskog fonda za dan vrednovanja u skladu s odredbama ovoga Pravilnika,

b) izračunati neto vrijednost imovine mirovinskog fonda na način da se ukupna imovina mirovinskog fonda umanji za ukupne obveze mirovinskog fonda za dan vrednovanja,

c) izračunati vrijednosti obračunske jedinice na način da se neto vrijednost imovine iz točke b) ovoga stavka podijeli s brojem obračunskih jedinica za dan vrednovanja koji je za prethodni radni dan izračunao Središnji registar osiguranika te provede uvećanje, odnosno umanjenje obračunskih jedinica prema izvješću Središnjeg registra osiguranika.

(2) Vrijednost neto imovine i obračunske jedinice mirovinskog fonda izračunava se za svaki dan idućeg radnog dana.

Interne procedure za vrednovanje

Članak 5.

(1) Mirovinsko društvo dužno je izraditi interni akt kojim će opisati obveze, uloge i odgovornosti svih strana koje sudjeluju u procesu vrednovanja imovine i obveza mirovinskog fonda.

(2) Internim aktom iz stavka 1. ovoga članka mirovinsko društvo dužno je najmanje sljedeće:

– osigurati pouzdan, transparentan, sveobuhvatan i odgovarajuće dokumentiran proces vrednovanja,

– obuhvatiti značajne aspekte procesa vrednovanja te postupke i kontrole vrednovanja,

– opisati zaštitne mjere za funkcionalno neovisno provođenje vrednovanja, a koje uključuju mjere za sprječavanje ili ograničavanje bilo koje osobe da ostvaruje neprimjeren utjecaj na proces vrednovanja.

(3) Mirovinsko društvo osigurava da se interni akt iz stavka 1. ovoga članka dosljedno primjenjuje.

(4) Mirovinsko društvo dužno je najmanje jednom godišnje preispitati primjerenost internog akta iz stavka 1. ovoga članka.

Računovodstvene politike

Članak 6.

(1) Načela i osnove za priznavanje, mjerenje te prestanak priznavanja imovine i obveza mirovinskog fonda mirovinsko društvo dužno je propisati računovodstvenim politikama mirovinskog fonda.

(2) Računovodstvene politike iz stavka 1. ovoga članka moraju biti u skladu s odredbama ovoga Pravilnika te Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u Službenom listu Europske unije (u daljnjem tekstu: MSFI).

Dokumentiranje procesa vrednovanja imovine i obveza mirovinskog fonda

Članak 7.

(1) Mirovinsko društvo dužno je dokumentaciju iz članka 10. stavka 5., članka 11. stavka 1., članka 12. stavaka 5., 6. i 8., članka 14. stavaka 4. i 5., članka 15. stavaka 3. i 8., članka 16. stavaka 4. i 5., članka 17. stavka 5. i 6. te članka 18. stavka 2. ovoga Pravilnika čuvati najmanje tri godine od dana prestanka svih prava i obveza koje proizlaze iz ulaganja u pojedinu imovinu mirovinskog fonda.

(2) Mirovinsko društvo dužno je usvojiti, primjenjivati i redovito ažurirati primjerene interne akte koji će sadržavati najmanje zahtjeve iz članka 5. stavka 1., članka 12. stavka 4., članka 13. stavka 4., članka 14. stavaka 3. i 11., članka 15. stavaka 6. i 7., članka 16. stavaka 2. i 7. i članak 17. stavaka 12. i 13. ovoga Pravilnika.

(3) Mirovinsko društvo dužno je voditi evidenciju o ažuriranju internih akata iz stavka 2. ovoga članka u kojoj se navode izmjene i dopune internog akta te razlozi za provođenje istih.

(4) Mirovinsko društvo dužno je dokumentaciju iz stavka 1. ovoga članka dostaviti Agenciji na zahtjev.

Priznavanje i mjerenje imovine i obveza mirovinskog fonda

Članak 8.

(1) Priznavanje imovine i obveza mirovinskog fonda provodi se ovisno o vrsti imovine i obveza te provedenoj klasifikaciji u skladu s računovodstvenim politikama mirovinskog fonda.

(2) Financijska imovina i obveze mirovinskog fonda početno se priznaju po fer vrijednosti uvećano ili umanjeno, u slučaju financijske imovine ili financijskih obveza koje nisu određene po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, za transakcijske troškove koji su direktno povezani sa stjecanjem ili isporukom financijske imovine ili financijskih obveza. Izuzetak od navedenog su financijska imovina i financijske obveze koje se mjere po fer vrijednosti kroz račun dobiti i gubitka, kojima se pri početnom priznavanju ne dodaju transakcijski troškovi, jer se oni po nastanku priznaju u računu dobiti i gubitka.

(3) Imovina koja je stečena u stranoj valuti i naknadno mjerenje imovine i obveza mirovinskog fonda denominiranih u stranoj valuti preračunava se u kunsku protuvrijednost primjenom srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke važećem za dan vrednovanja, ili po tečaju koji proizlazi iz ugovornog odnosa vezanog za tu transakciju. Ukoliko valuta u kojoj je imovina denominirana nije uvrštena na tečajnici Hrvatske narodne banke, za preračun se primjenjuju srednji tečajevi za euro ili valute uz koju je vezana valuta u kojoj je imovina denominirana objavljeni na financijsko-informacijskom servisu. Vrijednosti izražene u eurima ili valuti uz koju je vezana valuta u kojoj je imovina denominirana preračunavaju se u kunsku protuvrijednost po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke važećem za dan vrednovanja.

Članak 9.

(1) Financijska imovina i financijske obveze priznati će se od datuma kada se počnu primjenjivati ugovoreni uvjeti instrumenta u kojem je mirovinski fond jedna od ugovornih strana.

(2) Kupnja i prodaja financijskih instrumenata priznaje se u imovini mirovinskog fonda na datum trgovanja. Zaključena transakcija kupnje priznaje se u imovini mirovinskog fonda prema vrsti i provedenoj klasifikaciji financijskog instrumenta uz istovremeno formiranje obveze za namiru. Na dan zaključenja transakcije prodaje, u imovini mirovinskog fonda financijski instrument se prestaje priznavati, a počinje se priznavati potraživanje s osnove prodaje financijskog instrumenta.

(3) Prilikom sudjelovanja u javnoj ponudi prenosivi vrijednosni papiri se inicijalno iskazuju kao potraživanje u iznosu danog prijedloga sudjelovanja u ponudi, ako postoji obveza uplate novčanih sredstava sukladno uvjetima javne ponude. Nakon što je ponuda prihvaćena te je primljena obavijest o prihvaćanju javne ponude prenosivog vrijednosnog papira od ponuditelja odnosno aranžera ili depozitara, ovisno što je ranije, a prenosivom vrijednosnom papiru dodijeljena sva potrebna obilježja, isti se priznaje u imovini mirovinskog fonda sukladno klasifikacijama financijske imovine iz računovodstvenih politika mirovinskog fonda.

(4) Prenosivi vrijednosni papiri u imovini mirovinskog fonda kod obvezujućih javnih ponuda za otkup vrijednosnih papira vrednuju se od datuma obavijesti depozitara o prihvaćenoj ponudi od strane ponuditelja po cijeni otkupa iz javne ponude.

(5) Promjene nad imovinom i obvezama mirovinskog fonda u poslovnim knjigama mirovinskog fonda evidentiraju se na osnovu urednih i vjerodostojnih knjigovodstvenih isprava.

(6) Potraživanja ili obveze po osnovi kamata i sličnih prava i obveza mirovinskog fonda, iskazuju se u imovini ili obvezama mirovinskog fonda po utvrđivanju imateljevog prava.

(7) Potraživanja za dividende ili udjele u dobiti priznaju se u imovini mirovinskog fonda na prvi dan od kojeg se dionicom trguje bez prava na dividendu (ex dividend date).

(8) Iznimno od stavka 7. ovoga članka, mirovinsko društvo može priznati potraživanja za dividende ili udjele u dobiti u imovini mirovinskog fonda na dan utvrđivanja imateljevog prava, a temeljem odluke o isplati dividende ili raspodjeli dobiti nadležnog organa trgovačkog društva (npr. glavne skupštine ili skupštine) ili zaprimljene obavijesti od depozitara.

(9) Odredba stavka 3. ovoga članka na odgovarajući način primjenjuje se i na instrumente tržišta novca.

Financijski instrumenti koji se vrednuju po fer vrijednosti na aktivnom tržištu

Članak 10.

(1) Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj te prijavljenih OTC transakcija (ne uključujući blok transakcije) na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda uzimajući u obzir kriterije iz članka 13. stavka 9. točke a) i b) ovog Pravilnika.

(2) Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda uzimajući u obzir kriterije iz članka 13. stavka 9. točke c) ovog Pravilnika.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka instrumenti tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska mogu se vrednovati i metodom amortiziranog troška primjenom metode efektivne kamatne stope po prinosu do dospijeća relevantnom do trenutka nove transakcije u mirovinskom fondu kojim upravlja isto mirovinsko društvo, odnosno primarne emisije instrumenta tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska s istim rokom dospijeća.

(4) Fer vrijednost prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu vrednuje se primjenom zadnje cijene trgovanja objavljene na uređenom tržištu u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima na dan za koji se vrednuje imovina i obveze mirovinskog fonda.

(5) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, mirovinsko društvo može koristiti i drugu cijenu za vrednovanje prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca ako procijeni da cijena iz stavka 4. ovoga članka ne predstavlja fer vrijednost tih prenosivih vrijednosnih papira te instrumenata tržišta novca. U tom je slučaju dužno u pisanom obliku obrazložiti i dokumentirati razloge zbog kojih prilikom vrednovanja primjenjuje cijenu različitu od cijene iz stavka 4. ovoga članka.

(6) Iznimno od stavka 4. i 5. ovoga članka, fer vrijednost instrumenata tržišta novca čiji je izdavatelj druga država članica ili država članica OECD-a može se vrednovati i metodom amortiziranog troška primjenom metode efektivne kamatne stope po prinosu do dospijeća relevantnom do trenutka nove transakcije u mirovinskom fondu kojim upravlja isto mirovinsko društvo, odnosno primarne emisije instrumenta tržišta novca čiji je izdavatelj druga država članica ili država članice OECD-a s istim rokom dospijeća.

(7) Udjeli UCITS fondova vrednuju se po cijeni udjela pripadnog UCITS fonda važećoj za dan vrednovanja, a objavljenoj od strane društva za upravljanje ili na službenim financijsko-informacijskim servisima. U slučaju da za dan vrednovanja nije bilo objave ili cijena udjela UCITS fonda nije bila dostupna, fer vrijednost udjela UCITS fonda je cijena udjela tog UCITS fonda od zadnjeg dana vrednovanja za koji je objavljena cijena udjela UCITS fonda.

(8) Odredbe iz stavka 7. ovoga članka odnose se na odgovarajući način na udjele u otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom koji su dobili odobrenje za rad u državi članici OECD-a.

(9) Udjeli otvorenog alternativnog investicijskog fonda vrednuju se sukladno stavku 7. ovoga članka.

(10) Dionice zatvorenog alternativnog investicijskog fonda te udjeli ili dionice ETF-a vrednuju se sukladno odredbama ovoga Pravilnika koji se odnosi na vrednovanje ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire.

(11) Poslovni udjeli zatvorenog alternativnog investicijskog fonda vrednuju se sukladno odredbama članka 14. ovoga Pravilnika.

Članak 11.

(1) Prilikom inicijalnog ulaganja u pojedini financijski instrument mirovinsko društvo dužno je internim aktom definirati na koji način će pojedini financijski instrument u imovini ili obvezama mirovinskog fonda vrednovati. Interni akt mora minimalno sadržavati:

a) primarni izvor cijene za vrednovanje, odnosno primarno tržište na kojem se trguje financijskim instrumentom u koji mirovinski fond ulaže te s kojeg se primjenjuje kotirana cijena za potrebe vrednovanja,

b) sekundarni izvor cijene za vrednovanje, ukoliko postoji i uvjete u kojima će se koristiti cijena iz sekundarnog izvora, u slučaju da ne postoji cijena iz članka 10. stavaka 1., 2., 4., 5. i stavka 10. ovoga Pravilnika na primarnom tržištu iz točke a) ovoga stavka,

c) tehnike vrednovanja koje će koristiti prilikom utvrđivanja fer vrijednosti prenosivih vrijednosnih papira ili instrumenata tržišta novca u slučaju neispunjavanja uvjeta aktivnog tržišta (neaktivno tržište).

(2) Ako za prenosivi vrijednosni papir ili instrument tržišta novca ne postoji aktivno tržište, koje je definirano odredbama članka 13. ovoga Pravilnika, potrebno je primijeniti odredbe članka 14. ovoga Pravilnika.

Izvedenice

Članak 12.

(1) Ulaganja u izvedene financijske instrumente vrednuju se po javno dostupnoj dnevnoj cijeni obračuna (eng. *final settlement price)* na uređenim tržištima u smislu odredbi zakona koji uređuje tržište kapitala u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici ili državi članici OECD-a ili službenim financijsko-informacijskim servisima.

(2) Iznimno, izvedeni financijski instrumenti za koje na tržištu nije dostupna cijena iz stavka 1. ovoga članka vrednuju se po fer vrijednosti za dan vrednovanja na način da se zadnja cijena ponude na kupnju, koja je dostupna na službenom financijsko-informacijskom servisu, primjenjuje za na taj način zauzete duge pozicije, dok se službeno dostupna cijena zadnje ponude za prodaju primjenjuje za na taj način zauzete kratke pozicije.

(3) Devizne terminske transakcije dnevno se vrednuju po fer vrijednosti, primjenom referentnih kamatnih stopa (close-out metoda) za određenu valutu, koje su dostupne na službenom financijsko-informacijskom servisu te se pritom kao referentni tečaj uzima srednji tečaj Hrvatske narodne banke.

(4) Mirovinsko društvo dužno je u internom aktu mirovinskog fonda propisati vrednovanje OTC izvedenica, ako je statutom mirovinskog fonda predviđeno kako može ulagati u OTC izvedenice.

(5) Prilikom sastavljanja procjene fer vrijednosti OTC izvedenica mirovinsko društvo dužno je osigurati i odgovarajućom dokumentacijom moći potvrditi da se prilikom vrednovanja OTC izvedenica mirovinskog fonda koriste fer vrijednosti koje se ne temelje isključivo na tržišnim cijenama koje kotira druga ugovorna strana u transakcijama na neformalnom tržištu i koje ispunjavaju sljedeće uvjete:

a) osnova za fer vrijednost je relevantna tržišna vrijednost preuzeta od odgovarajućeg izvora ili ako takva vrijednost nije dostupna, vrijednost izračunata odgovarajućom tehnikom vrednovanja,

b) potvrda vrednovanja provedena je od:

– treće strane neovisne od druge ugovorne strane OTC izvedenice, redovito i na takav način da mirovinski fond istu može provjeriti ili

– primjerene organizacijske jedinice unutar mirovinskog društva neovisne od djelatnosti upravljanja imovinom mirovinskog fonda.

(6) Mirovinsko društvo dužno je, u smislu stavka 5. ovoga članka te uzimajući u obzir vrstu i složenost OTC izvedenica uspostaviti, provoditi, redovito ažurirati i primjereno dokumentirati mjere i postupke koji osiguravaju primjereno, transparentno i fer vrednovanje ulaganja mirovinskog fonda u OTC izvedenice.

(7) Iznimno od stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka, mirovinsko društvo može izvedenice iz portfelja mirovinskog fonda, koje su definirane kao instrument zaštite, vrednovati primjenom odredbi Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja 9 – Financijski instrumenti(dalje: MSFI 9) u dijelu koji se odnosi na računovodstvo zaštite od rizika.

(8) Ako mirovinsko društvo primjenjuje računovodstvo zaštite iz stavka 7. ovoga članka dužno je u pisanom obliku sastaviti interni akt o definiranju instrumenata zaštite i zaštićenih stavaka od rizika, kao i dokaze o udovoljavanju uvjetima iz MSFI-a 9.

Aktivno i neaktivno tržište

Članak 13.

(1) Za prenosive vlasničke vrijednosne papire aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se prenosivim vlasničkim vrijednosnim papirom trgovalo minimalno 20 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju.

(2) Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca, koji su uvršteni na uređeno tržište u Republici Hrvatskoj, aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima trgovalo minimalno 15 trgovinskih dana u tromjesečnom razdoblju.

(3) Za prenosive dužničke vrijednosne papire i instrumente tržišta novca, kojima se trguje u drugoj državi članici ili/i državi članici OECD-a, aktivnim tržištem smatra se tržište na kojem se navedenim instrumentima mogla utvrditi fer vrijednost najmanje 15 dana u tromjesečnom razdoblju.

(4) Mirovinsko društvo dužno je za ulaganja u izvedene financijske instrumente iz članka 12. stavka 1. ovoga Pravilnika u internom aktu mirovinskog fonda propisati jasne kriterije za razgraničavanje aktivnog i neaktivnog tržišta.

(5) Mirovinsko društvo dužno je jednom mjesečno za prethodna tri mjeseca, na kraju zadnjeg radnog dana u mjesecu, procijeniti zadovoljavaju li prenosivi vrijednosni papiri, instrumenti tržišta novca te izvedeni financijski instrumenti uvjete iz stavaka 1.,2., 3. i 4. ovoga članka.

(6) Cijenu iz članka 14. stavka 1. ovoga Pravilnika mirovinsko društvo dužno je početi primjenjivati najkasnije sedmog radnog dana od dana iz stavka 5. ovoga članka u slučaju da prenosivi vrijednosni papiri, instrumenti tržišta novca te izvedeni financijski instrumenti ne ispunjavaju uvjete iz stavaka 1., 2., 3. ili 4. ovoga članka (neaktivno tržište).

(7) Iznimno od odredbe iz stavka 5. ovoga članka mirovinsko društvo dužno je u slučaju obustave trgovanja financijskim instrumentom na uređenom tržištu procijeniti, uzimajući u obzir predviđeno trajanje i razloge obustave da li zadnja cijena vrednovanja prenosivih vrijednosnih papira, instrumenata tržišta novca te izvedenih financijskih instrumenata predstavljaju fer vrijednost iz članaka 10. i 12. ovoga Pravilnika.